

השותפין פרק ראשון בבא בתרא

טז.

- 1 עד זה מדבר וזה בא ויאמר אש אלהים ונפלה
- 2 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 3 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 4 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 5 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 6 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 7 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 8 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 9 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 10 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 11 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 12 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 13 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 14 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 15 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 16 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 17 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 18 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 19 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 20 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 21 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 22 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 23 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 24 ויאמר אש אלהים ונפלה

מעין העולם הבא. כדכתיב (וימני לה) הרה ויולדת יחדו הריון ולידה ציוס אחד הכי דרשינן ליה נמסכת שבת (דף ל:): הכי גרסינן **נמתיסא מנא יורד ומתעב ועולה ומרגיז נוטל רשות ונוטל נשמה.** [וה"פ] יורד למטה ומתעב את הצרכות למטות ועולה למעלה ומרגיז את חמת המלך בהשגנותו נוטל ממנו רשות להרוג את החוטא מכיון שנתנו רשות דכתיב ומתיסני צו: לערו של שטן. שהחוקק לשמור את נפש איוב שלא תאל: אלמא בדידיה קיימא. ליתול את הנפש ומתפלל: להפוך קערה על פיה. מלין עלוק כל כבוד שחירף וגדף: לפטור את כל העולם וכו'. מלינו של הקד"ה לומר שאנוסין הן ע"י הקב"ה שברא וי יאהר והכי קאמר על דעתך כי לא ארשע אס היית חפץ לא הייתי רשע: בראש שור נפרסוס סדוקוס **וממור נפרסוס קלוטוס.** את זה עתרת ואת זה עמאלת הכל בא על ידך אתה בראת צו סימני הטומאה: בראש דיקוס. ע"י יצר טוב: **בראש רשעים.** על ידי יצר הרע לפיכך אין ינול מידך כי מי יעכב אנוסין הן החוטאין: ברא לו סורה. הן תזלין שהיא מנצלת את הרקורי עבירה כדאמר בעלמא (קדושין דף ל:): אס פגע בך מנוול זה משכהו לצד המדרש אס אבן הוא נימוח כ"י הלכך לאו אנוסין נינהו שהכי יכולין להציל עמלן: **ברכה אוזב.** שהיה סבור שהיה אוזב את שדו: שדי שמיא **עלווה.** אומר שהיא קרובתו או מדבר זה להשיאנה: **סדוקוס כלפי שמיא.** מדבר לפני השכינה כלסד המנווכח לחצירו בא ונשקול מי חייב לחצירו: **מן סדוקוס.** לשון שיער כדקמני הרבה נימין בראתי כלסד: **מעטעטוס אס הארץ.** עושות את הארץ כטיט: דקון

בארץ לארבה ולרחבה כי לך אתגנה (6) ובשעה שבקש לקבור שרה לא מצא מקום לקבורה ולא הרהר אחר מדותיך ויאמר ה' אל השמן השמת לך אל עבדי איוב כי אין כמוהו בארץ וגו' ועודנו מחזיק בתומתו ותסיתני בו לבלעו חנם אמר רבי יוחנן אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו כאדם שמיסיתין אותו וניסת ובמתנתא תנא יורד ומתעה ועולה ומרגיז נוטל רשות ונוטל נשמה 4 ויען השמן את ה' ויאמר עור בעד עור וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו אולם שלא נא ידך וגע אל עצמו ואל בשרו אם לא (על) בניך יברכך ויאמר ה' אל השמן הגו בידך אך את נפשו שמור ויצא השמן מאת פני ה' וידך את איוב וגו' אמר רבי יצחק קשה צערו של שמן יותר משל איוב משל לעבד שאמר לו רבו שבור חבית שאמור את יינה אמר ר"ל הוא שמן הוא יצר הרע הוא מלאך המות הוא שטן דכתיב 5 ויצא השמן מאת פני ה' הוא יצר הרע כתיב חתים 6 רק רע כל היום וכתיב הכא (רק את נפשו שמור) 7 רק אליו אל תשלח ידך הוא מלאך המות דכתיב (רק) 4 [ארך] את נפשו שמור אלמא בדידיה קיימא א"ר לוי שמן ופנינה לשם שמים נתכוונו שמן כיון דחויא להקדוש ברוך הוא דנפיה דעתיה בתר איוב אמר חס ושלום מינשי ליה 8 לרחמנותיה דאברהם פנינה דכתיב 8 וכעסתה צרתה גם כעס בעבור הרעימה דרשה רב אחא בר יעקב בפפוניא אתא שמן נשקיה לכרעיה 9 בכל זאת אל חטא איוב בשפתיו אמר רבא בשפתיו לא חטא בלבו מאי קאמר 10 ארץ נתנה ביד רשע פני שופטיה יכסה אם לא אפיו מי הוא אמר רבא בקש איוב להפוך קערה על פיה אמר ליה אביי לא דבר איוב אלא כנגד השמן כתנאי ארץ נתנה ביד רשע רבי אליעזר אומר בקש איוב להפוך קערה על פיה אמר לו רבי יהושע לא דבר איוב אלא כלפי שמן 11 על דעתך כי לא ארשע ואין מידך מציל אמר רבא בקש איוב לפטור את כל העולם כולו מן הדין אמר לפניו רבוננו של עולם בראת שור פרסותיו סדוקות בראת חמור פרסותיו קלוטות בראת גן עדן בראת גיהנם בראת צדיקים בראת רשעים מי מעכב על ידך ומאי אהדרו ליה הכריה [דאיוב] 12 אף אתה תפר יראה ותגרע שיחה לפני אל ברא הקדוש ברוך הוא יצר הרע 13 ברא לו תורה תבלין דרש רבא מאי דכתיב 13 ברכת אוזב עלי תבא ולב אלמנה ארנין ברכת אוזב עלי תבא מלמד שהיה גזול שדה מיתומים ומשבויה ומחזירה להן ולב אלמנה ארנין דכל היבא דהוה 14 (איבא) אלמנה דלא הוה נסכי לה הוה אוזל שדי שמיא עילוה והוה אתו נסכי לה 14 לו שקול ישקל כעשי והותי במאזנים ישאו יחד אמר 15 רב עפרא לפומיה דאיוב חברתא כלפי שמיא 15 לו יש בנינו מוכיה ישת ידו על שנינו אמר 16 רב עפרא לפומיה דאיוב כלום יש עבד שמוכיח את רבו 16 ברית כרתי לעיני ומה אתבונן על בתולה אמר רבא 16 עפרא לפומיה דאיוב איהו באחרניתא אברהם אפילו בדידיה לא איסתכל דכתיב 17 הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את מכלל דמעיקרא לא הוה ידע לה 18 כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה אמר רבא מכאן שכפר איוב בתחיית המתים 19 אשר בשערה ישופני והרבה פצעי חנם 19 אמר רבה איוב בסערה חרף ובסערה השיבוהו בסערה חרף דכתיב אשר בשערה ישופני אמר לפניו רבוננו של עולם שמא רוח סערה עברה לפניך ונתחלף לך בין איוב לאיוב בסערה השיבוהו דכתיב 20 ויען ה' את איוב מן הסערה ויאמר [וגו'] 21 אזר נא כגבר חלציך אשאלך והודיעני אמר לו הרבה נימין בראתי באדם וכל נימא ונימא בראתי לה גומא בפני עצמה שלא יהו שתיים וינקות מגומא אחת שאלמלי שתיים וינקות מגומא אחת מחשיכות מאור עיניו של אדם בין גומא לגומא לא נתחלף לי בין איוב לאיוב נתחלף לי 22 מי פלג לשמץ תעלה [וגו'] הרבה טיפין בראתי בעבים וכל טיפה וטיפה בראתי לה דפוס בפני עצמה כדי שלא יהו שתי טיפין ויצאות מדפוס אחת מחשיכות את הארץ ואינה מוציאה פירות בין טיפה לטיפה לא נתחלף לי בין איוב לאיוב נתחלף לי מאי משמע דהאי תעלה לישנא דדפוס היא אמר רבה בר שילא דכתיב 23 ויעש תעלה כבית סאתים זרע ודרך לחזיו קולות הרבה קולות בראתי בעבים וכל קול וקול בראתי לו שבויל בפני עצמו כדי שלא יהו שתי קולות ויצאות משבויל אחד שאלמלי שתי קולות ויצאות משבויל אחד מחריבין את כל העולם בין קול לקול לא נתחלף לי בין איוב לאיוב נתחלף לי 24 הידעת עת לדת יעלי סלע חולל אילות תשמור יעלה זו אכזרית על בניה בשעה שכורעת ללדת

- (א) ומתהייה קולא, (ב) א"ל, (ג) מ"א למיתומיה, (ד) וקדושין ל"ג, (ה) ע"י נפשו, (ו) ינא רבא, (ז) ונפרסוס שגלעתי כתיב לא, (ח) ינא רבא, (ט) ונדה נב. ונדה חמא רבא, (י) ע"י מוס' ע"י מ: ד"ה מעט,

הגהות הב"ח
 (א) נב' אמר רבא איהו באחרניתא לא אסתכל אברהם אפ"י בדידיה לילי ומיתוב עפרא לפומיה נפשו נמחק: (ב) ש"י ד"ה ינא רבא, קערה על פיה כלומר לעפול: (ג) ד"ה לפטור וכו' שכלא להם יסחיר: (ד) ד"ה בראת לו תורה תבלין לילי ומיתוב הן נמחק:

מוסף רש"י
 ח"ו מינשי ליה לרחמנותיה דאברהם. כדי שלא יבא נשמה לפני אלטיט וזמנו של אברהם (איוב א' ז') בספריא. שהיה רב בפפוניא (קדושין דף ט"ז וס"ט 1999א). מן הסערה. לומר משער הלאה אל מתיקן משונה (וזה כ"ב)

רבינו גרשום

מעין העולם הבא. שלאחר תוכיח להירשה חזון רועות על ידיון מיה ויהי שבב ויצא ורעות. וכן כתב לעולם הבא ונשח חרש בקורב (עמו ט) כדאמר שופטיתן אותו. אחרים וניסת על ידיו: בעבור הרעימה. מה רעמים הללו לעולם אי אפשר בלא מטר כן היתה מורגמת ומכסתה אותה כדי שתבקש רחמים עליה שיחיה לה ולדות: חלמי כלבו חטא. שהיה מחשב לבלעו על (פי) בהורא דברים אשר על לא כן: להפוך קערה על פיה. להפוך יראת ה' העולם. כלומר שלא עשית דין אמת: על דעתך כי לא ארשע. לומר בידך לבות בני אדם אם היה ברעך להטותו לטובה לא היה רשע ובעבור שלא עשית דין אין מידך מציל: מי מעכב על ידך. שלא תתן לרשע לב צדיק: אף אתה תפר. כשתאמר כן תפר יראת חטא מבני אדם ותגרע תפלה מהם: ברא לו תבלין נגדו. מכלל שהגל בידו אדם יפסוק בתורה ויהיה צדיק: כשמחזיר שדוה משובחת. שהוא היה סבור שגולה לו: שדי שמיא עילוה. היה מוציא שם שהוא קרובתו: חברותא כלפי שמיא. דקאמר ישאו יחד: הנה נא ידעתי. כשראה בבואה במים: ויעש תעלה. דפוס סילוק לשמץ המים:

18 קלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה איוב ט 19 אשר בשערה ישופני ורבה פצעי חנם: איוב ט י 20 ויען ה' את איוב מן הסערה ויאמר: איוב לח א 21 אזר נא כגבר חלציך אשאלך והודיעני: איוב לח ב 22 מי פלג לשמץ תעלה ודרך לחזיו קולות: איוב לח כה 23 ויבנה את האבנים מזבח בשם ה' ויעש תעלה כבית סאתים זרע קבין לפומיה: מלכים א יח לב 24 וידעת עת לדת יעלי סלע חולל אילות תשמור: איוב לט א